

BOG

STATISTERNE (/BOEGER/STATISTERNE)

Af Karin Röh (/forfattere/karin-roh) (2012)

LÅN PÅ BIBLIOTEKET (https://bibliotek.dk/da/search/work/?search_block_form=870970-basis%3A29220085&fragment=content)

Log ind (/user/login?destination=/boeger/statisterne) for at anmelde

Facebook ([http://www.facebook.com/share.php?](http://www.facebook.com/share.php?u=http://litteratusiden.dk/boeger/statisterne&title=Statisterne)

[u=http://litteratusiden.dk/boeger/statisterne&title=Statisterne](http://litteratusiden.dk/boeger/statisterne&title=Statisterne))

Tweet ([https://twitter.com/intent/tweet?](https://twitter.com/intent/tweet?url=http://litteratusiden.dk/boeger/statisterne&status=Statisterne+http://litteratusiden.dk/boeger/statisterne)

[url=http://litteratusiden.dk/boeger/statisterne&status=Statisterne+http://litteratusiden.dk/boeger/statisterne](https://twitter.com/intent/tweet?url=http://litteratusiden.dk/boeger/statisterne&status=Statisterne+http://litteratusiden.dk/boeger/statisterne))

ANMELDELSE

28 dec.12

(/users/hans-christian-davidsen)

Af Hans Christian Davidsen (/users/hans-christian-davidsen)

Skribent

Det danske mindretal i Sydslesvig er kunstigt skabt, er kunstigt vedligeholdt og også kunstigt defineret.

Det mener sydslesvigeren Karin Röh, der er født i Slesvig i 1936, og som i sit voksne liv har boet i Danmark. Karin Röh, bor i Ganløse ved København er folkeskolelærer og exam.pæd. i musik. Desuden er hun tekstilbilledkunstner samt aktiv i musikalske sammenhæng på Nordsjælland.

Titlen »Statisterne« henviser til en sætning, Karin Röh læste i bogen »Da Sydslesvig gik af lave«, som Studieafdelingen ved Dansk Centralbibliotek i Flensborg udsendte i 2003. I denne bog fortæller 27 sydslesvigere født mellem 1925 og 1943 om, hvordan de i årene efter 1945 skiftede nationalt ståsted og fandt en plads i det danske. Og de beretter om deres hverdag med de mange rigsdanske funktionærer, der kom til Sydslesvig for at udbrede dansk kultur: »Vi blev bare benyttet som statister«, skriver en af de 27 bidragydere i bogen.

Når Karin Röh hører dronningens nytårstale og hilsen til det danske mindretal i Sydslesvig, der med majestæten's ord »så smukt forstår at varetage sin danske arv«, undrer hun sig over, hvor det romantiske billede kommer fra. Karin Röh burde måske som sydslesviger føle sig som modtager af hilsenen, men hun kan hverken genkende den smukke varetagelse af en dansk arv eller det forvanskede billede af Sydslesvig, som hun mener, medierne formidler. »De danske skatteydere pumper hvert år en halv milliard kroner i at bevare en såkaldt dansk kultur i et område, der i dag et både tysk og lige så internationalt orienteret som de fleste andre moderne samfund. Det gav mening at tale om at være dansksindet lige efter krigen, da

100.000 mennesker ønskede at tilslutte sig Danmark», skriver Karin Röhl.

Hun spørger, hvem der har en interesse i at værne om en særlig dansksindet sydslesvigsk identitet i dag - ud over de lokalpolitikere, hun mener, har en interesse i at få fingrene i danske skattekroner.

Forfatterens barndom

Karin Röhl ser i bogen tilbage på sin egen barndom:

»Tyskerne kaldte os med foragt »Speckdänen«, mens vi af vore danske lærere kun hørte nedsættende bemærkninger om tyskerne og alt deres væsen. Alt dansk var per definition bedst. Det er klart, at det med denne gensidige foragt måtte være problematisk at opbygge en klar personlig identitet for os børn. Jeg tror nok, at i hvert fald jeg fik opbygget en skeptisk holdning til alt og alle, ikke mindst til fundamentalister i nationale, kirkelige og andre sammenhænge«, skriver Karin Röhl i bogen.

Tilslutninger

I »Statisterne« stiller hun spørgsmålstegn ved det danske mindretals reelle størrelse.

I bogen »Sydslesvigs danske historie« redegør historikeren Jørgen Kühl, der er rektor for A. P. Møller Skolen i Slesvig, for det danske mindretal og kalder det for »en åben verden, hvor tilhørsforholdet ikke statisk og permanent, men foranderligt og dynamisk«. På blandt andet dette grundlag kommer Jørgen Kühl frem til, at der må være cirka 50.000 dansksindede i Sydslesvig.

Han tilføjer, at der ingen præcise opgørelser findes. Jørgen Kühl skriver nemlig i bogen Sydslesvigs danske historie:

»Mindretallet er i en situation, hvor det reelt ikke ved, hvor mange personer det omfatter.

Under alle omstændigheder er det udtryk for, at medlemskabet af et nationalt mindretal er en individuel afgørelse, der hverken må bestrides eller efterprøves af myndighederne«.

Karin Röhl mener dog, at denne sætning indeholder lidt af en tilslutning og har en tilføjelse:

»Bonn-erklæringen siger udelukkende, at tyske myndigheder ikke må blande sig i eller efterprøve nogens tilhørsforhold til det danske mindretal i Sydslesvig. København-erklæringen siger tilsvarende, at danske myndigheder ikke må blande sig i eller efterprøve det tyske mindretals rettigheder i Danmark. Der står intet om, at danske myndigheder ikke må blande sig i det danske mindretals forhold«, skriver Karin Röhl i bogen.

Kræv en opgørelse

Fra dansk side kunne man for eksempel kræve en opgørelse over mindretallets reelle størrelse, medlemskab af Sydslesvigsk Forening eller en egenbetaling af privat skolegang«, mener Karin Röhl.

»Vi har elegant tilladt sig at omfortolke aftalerne, så man på tilsyneladende videnskabelig vis kan ryste op med det tågede og urealistiske tal 50.000«, skriver hun.

Hun erindrer, hvordan hun som barn lærte at holde lav profil i både danske og tyske sammenhænge. Hun husker et sydslesvigsk samfund, hvor danskerne lærte hende at foragte alt tysk, og tyskerne foragtede alt dansk og dem, de anså som forrædere, »spækdanskerne«.

Nationale missionærer

»De velmenende danske nationalmissionærer var som oftest rodfæstede, stærke personligheder - de var danske på sådan en selvfølgelig måde - og det paradoksale var, at de var af borgerlig observans, mens flertallet af nye »dansksindede« sydslesvigere tilhørte arbejderklassen og stemte socialdemokratisk eller senere på SSW (Sydslesvigsk Vælgerforening)«, hedder det i bogen.

Karin Röhl mener, at det er ganske omkostningsfrit at »bekende« sig til danskheden blot ved at udnytte den danske stats generøse støtte. Hun bruger et eksempel fra Egerndorfer, hvor en journalist fra Danmarks Radios P1 spurgte en ung mand, hvorfor han i sin tid var kommet i dansk skole.

»Jo min mor... øhh..., jeg har jo seks søstre, så det var billigere for hende at sende os i den danske skole«.

Det viste sig at være en svingersøn. Og det var pinligt, hvad han var kommet til at røbe, skriver Karin Röhl: »At man som socialt underprivilegeret vælger den danske skole, fordi alt er gratis, betalt af den danske stat, fordi der er råd til lave klassekvotienter, råd til gratis skolebøger og andet skolemateriel, gratis sommerferier, billig fodboldklub - med tysk sprog«, skriver hun.

»Bare man sætter sit barn i dansk skole«

Forfatteren bifalder en udtalelse fra Søren Krarup, medlem af Sydslesvigudvalget for Dansk Folkeparti: »Hvorfor skulle vi betale så meget til folk, der er fuldstændig ligeglade med Danmark? Så hvis ikke danskheden er og bliver formålet med det hele, så forsvinder også støtten« har Søren Krarup sagt.

Mange har sagt, at »de dansksindede er i mindretal i mindretallets egne skoler«. De eneste, der ifølge Karin Röh er virkelig danske i hovedet, er hovedparten af institutionernes 2000 ansatte. Grænseforeningens egen definition af »folkeoplysning« definerer Karin Röh som lobbyvirksomhed.

»Det lader til, at Folketingets Sydslesvigudvalg fuldstændig har købt Jørgen Kühls definition af »danskindhed«, der siger, at bare man sætter sit barn i en dansk skole, er man dansksindet, og at så længe børnetallet ligger stabilt på 5000 cirka, er der ifølge hans statistiske udregninger 50.000 dansksindede personer i Sydslesvig.

Det ville ifølge Karin Röh være ærlig snak at lukke og slukke for både det danske og det tyske mindretals skoler og oprette euroregionsskoler i stedet for. Men det kræver politiske beslutninger i Danmark, for ingen organisation har interesse i at opløse sig selv.

»Både det danske og det tyske mindretal foruden almindelige danskere og tyskere er i dag aktive i grænseoverskridende projekter støttet af EUs Interregpulje. Det mener jeg simpelthen er noget af det bedste, der er hændt i grænseregionen«, skriver hun.

Bogen er også fyldt med personlige kommentarer og postulater, der mangler underbygning, og det er synd, når hun netop også har mange gode pointer og tør at sige noget, der bliver imødegået med tavshed (et typisk fænomen i Sydslesvig).

Som erindringsbog er »Statisterne« interessant. Den giver et godt indblik i det at vokse op i og med flere kulturer.

Karin Röh: Statisterne, 180 sider (Skriverforlaget).

BOGDETALJER

Brugernes anmeldelser

0 anmeldelse

Log ind (/user/login?destination=/boeger/statisterne%23comment-form) eller opret en konto (/user/register?destination=/boeger/statisterne%23comment-form) for at skrive kommentarer